

M.: Sud za mladje maloletnike kod sreskog suda. Timoškin V.: O roku za podizanje optužnice po zak. o štampi. Jovanović St.: Amandman o braniocima i zastupnicima kod sudova.

Razne vesti.

Štefan Savov Bobčev, eden največjih živečih slovanskih pravnikov in pravnih zgodovinarjev je slavil 2. februarja (20. jan. st. st.) t. l. svojo osemdesetletnico. Rojen 1853. v Eleni na Bolgarskem še pod turškim gospodstvom, je vstopil po končanih srednješolskih študijah na medicinsko akademijo v Carigradu. Ob osvoboditveni vojni je bival kot emigrant v Bukarešti, tedanjem središču bolgarske revolucionarne emigracije. Po osvobojenju je pomagal pri ureditvi uprave, potem pa odšel v Moskvo, kjer se je posvetil juridičnim študijam. Bil je zlasti učenec Kovalevskega. L. 1880. je bil predsednik okrožnega sodišča v Plovdivu, 1884. predstojnik za pravosodje v Vzhodni Rumeliji. Od l. 1886.—1889. je živel kot politični pregnanec v Odesi in Moskvi. Od l. 1902. je bil profesor bolgarskega, od l. 1908. slovanskega prava na sofijski univerzi. L. 1911. je bil prosvetni minister, za časa balkanske vojne l. 1912. poslanik v Petrogradu. L. 1920. je ustanovil svobodno univerzo »balkanski blizkoistočni institut« s tremi oddelki: trgovinskim, finančno-ekonomskim in konzularnim. Temu institutu načeluje še danes.

Bobčev je že od mladeniških let neumoren žurnalist v službi slovanske ideje, katere glavni predstavnik je na Bolgarskem. Trideset let načeluje slovanskemu društvu v Sofiji. Toda o tem velikem delu tukaj ne more biti govora. Nas zanima predvsem njegovo izredno bogato pravniško udejstvovanje. — L. 1893. je ustanovil bolgarsko pravniško glasilo: »Juridičeski Pregled«, ki mu je do danes urednik in glavni sotrudnik. Ni skoro številke, da bi ne napisal Bobčev za to svoje glasilo članek iz pravne zgodovine bolgarskega ali splošnega pravniškega pokreta, ali vsaj kak književni prikaz. Vzgojen še v dobi, ko je veljalo v njegovi domovini turško pravo, izobraževal se je na ruski univerzi in študiral je tudi rimsko, germanska in romanska prava. Zato se njegova mnogobrojna juridična dela odlikujejo po izredno širokih, primerjalnih pogledih v svetovno pravo.

Za pravno znanost sploh je zlasti znamenito njegovo pravno-zgodovinsko delo. Po Bogiščevem vzorcu je izdal tri zvezke »Sbornika bălgarskih juridičeskikh običaj«, 1897., 1902., 1915. Po njegovem prizadevanju imajo Bolgari prvi med južnimi Slovani sistematično, vse pravne panoge obsegajočo pravno zgodovino. L. 1910. je izdal namreč svojo »Istorijo na starobălgarskoto pravo« (560 str.). Že prej, 1903, pa je izdal za svoje slušatelje izvrstno zbirko: »Starobălgarski pravni pametnici« (176 str.). L. 1919. pa je sledil »Săkraten učebnik po istorija na bălgarsko pravo«; l. 1926. »Rimsko i vizantinsko pravo vă starovremenska Bălgarija« (192 str.); l. 1927. Bălgarsko običajno na kazatelnio (kaz.) pravo. Znamenit je tudi njegov učbenik cerkvenega prava (2. izdaja l. 1927: »Čerkovno pravo. Săkraten kurs iz lekcijt po čerkovno pravo četeni na juridičeskija fakultet«). To pa so le njegova glavna pravna dela. Neštevilni so tudi njegovi članki iz kulturne in politične zgodovine Bolgarske. Zato

ni čuda, da je našlo Bobčevo izredno plodovito, znanstveno globoko delo priznanje v vsem slovanskem svetu in da je dopisni član vseh slovanskih akademij znanosti in predsednik II. oddelka bolgarske akademije. Tudi slovenski pravniki se s ponosom spominjajo jubileja tega velikega slovanskega učenjaka in mu želijo še mnogo plodnih let!

Pc.

Prof. Oswald Balzer. Dne 11. januarja 1933 je umrl v Lvovu ustanovitelj moderne poljske pravnozgodovinske vede, vseučilišni prof. dr. Oswald Balzer. Daleko preko okvira poljske pravne zgodovine pa se je udeleževal s tem, da je zamislil in ustvaril ogrodje vseslovanske primerjalne pravne zgodovine. O njegovem bogatem znanstvenem in javnem delovanju vobče je pričala spominska knjiga, ki so jo l. 1925. izdali stanovski tovariši, učenci in prijatelji »Księga pamiątkowa ku czci Oswalda Balzera, 2 dela, 1226 str.), kjer je v uvodu njegov učenec prof. Z. Wojciechowski naštel 231 slavljenčevih spisov. Povsod je uporabljal Balzer strogo kritično metodo; zato je tudi v vprašanju jugoslovanske zadruge odklonil Peiskerjevo tolmačenje. (O zadruze słowiańskiej, Kwartalnik historyczny XIII. 1899, 183—256). Vedno je izhajal iz virov in jih tudi sam objavljal (n. pr. Corpus iuris Polonici, Kraków 1906). Najlepše so mu uspele študije, kjer je na vzoren način izkoristil metode primerjalne slovanske pravne zgodovine. (na pr. Narzar w systemie danin książecznych pierwotnej Polski, Lwów 1928.)

Težišče njegovega znanstvenega raziskavanja je bilo v poljski ustavni zgodovini. Prikazal je bistvo najstarejših socijalnih in državnih zajednic ter opisal posebnosti poljskega državnega ustroja in drugih državnih institucij v srednjem in novem veku. Pri akademijski izdaji »Zgodovine Poljske« je prispeval dobo 1295—1370) (Królestwo Polskie, Lwów 1919-20).

Kot vseučilišni profesor je pokazal izreden pedagoški talent. V svojem pravnozgodovinskem seminarju je vzgojil in navdušil obilo mladih talentov, ki so postali njegovi sotrudniki pri izdajanju »Studya nad historya prawa polskiego« (od 1899 dalje) in ki bodo nadaljevali delo svojega mojstrskega učitelja.

Balzer je bil tudi neumoren organizator, ki ga finančna vprašanja niso nikdar preplašila. L. 1901 je ustanovil v Lvovu »Društvo za pospeševanje poljske znanosti«, ki se je 1920 razširilo v neke vrste akademijo s 3 oddelki.

Veliki znanstvenik se je poglobil tudi v razne probleme jugoslovanske pravne zgodovine, v prijateljskih odnošajih je bil zlasti z Vlad. Mažuraničem, katerega se je spominjal v toplih besedah (Pamięci Mażuranića i Kadleca, Lwów 1929). Bil je častni član kr. srpske in jugoslov. akademije znanosti (od 1924 oz. 1925).

Z njegovo smrtjo je zadela vedo pravne zgodovine Slovanov težka izguba. Tudi jugoslovanska pravnozgodovinska znanost ga bo ohranila v trajnem častnem spominu. Slava Balzeru!

Dr. Jos. Žontar.

XLIII. redna glavna skupščina društva »Pravnika« se je vršila dne 30. januarja 1933 v ljubljanski pravosodni palači. Predsednik dr. Metod Dolenc se je v otvoritvenem govoru spominjal umrlih članov, nadalje pa označil delo odbora v preteklem poslovnem letu. Nato je podal društveni tajnik dr. Lučovnik naslednje tajniško poročilo:

»Ko sem lansko leto prevzel iz večjih rok dolgoletnega tajnika, neumornega dr. Sajovica tajniške posle, so se ti izdatno zmanjšali, ko

je dr. Sajovic obdržal uredništvo »Slovenskega Pravnika« in s tem združene posle. Takoj v začetku svojega poročila moram poudariti nepopisno dejstvo, da število našega članstva ne narašča tako kakor bi bilo želeli in pričakovati in da zlasti s strani našega naraščaja ni zadostnega pritoka. Koncem leta 1931. je naše društvo štel 692 rednih članov, dočim je leta 1932 bilo 696 rednih članov, torej samo za 4 več od lanskega leta. V letu 1932 je društvu pristopilo sicer 18 novih članov, dočim jih je 11 izstopilo, 3 pa nam je pobrala smrt, in sicer so umrli odvetniki: Milčinski Fran, dr. Vodušek Konrad in dr. Zupanc Franc. Da navežemo čim tesnejše stike z našim pravniškim naraščajem, si je odbor v preteklem letu prizadeval, da se to v čim večji meri doseže. V to svrhu so se tudi razdelile trem dijakom, in sicer Kregarju Francu, Jarcu Vojtehu in Mrkutu Ivotu, ki so napravili z najboljšim uspehom državne izpite, nagrade v obliki knjig in sicer vseh do sedaj izišlih Zbornikov znanstvenih razprav in enega letnika »Slovenskega Pravnika«. Obenem se je tudi sklenilo, da nudimo dijakom in neplačanim pripravnikom »Slovenski Pravniki« za polovično ceno. V preteklem letu je naše društvo odlično sodelovalo pri pripravah in pri izvedbi programa za V. kongres pravnikov v Dubrovniku. Lanskoletni kongres se je pred drugimi stvarno odlikoval in je bil na primerni znanstveni višini, zlasti kar se tiče diskusij v sekcijah. Naši člani so se udeležili kongresa v lepem številu (preko 100) in s tem tudi pripomogli, da je imel kongres popoln uspeh. V letošnjem letu čaka tudi naše društvo važna naloga pri pripravah za I. kongres pravnikov slovanskih držav, ki se vrši v začetku meseca septembra v Bratislavi. Podrobni program tega kongresa, zlasti referati, so že določeni, pri čemer je sodelovalo tudi naše društvo in treba je sedaj — v zvezi s srbskimi in hrvaškimi pravniki — preskrbeti za primerno propagando za udeležbo, zlasti pa si na merodajnih mestih zagotoviti popuste in olajšave pri voznih cenah in potnih listih. Upamo, da nam bodo šla naša oblastva tozadevno vsekako na roko. Tudi lansko leto se je vršil tradicionalni pravniški izlet, in sicer 29. maja 1932 z Vrhnike preko Zaplane v Logatec. Mislim, da ne pretiravam, ako trdim, da je bil lanski izlet tako po številu udeležnikov, kakor tudi pa animiranosti do sedaj nedosežen.

Kar se tiče znanstvenega delovanja v našem društvu, moram predvsem omeniti, da je odbor v letošnji sezoni sklenil, da se priredi poleg do sedaj običajnih strogo znanstvenih juridičnih predavanj, tudi niz popularnih predavanj, ki bi zanimala tudi širšo javnost in ki bi se vršila v javnih lokalih, kjer bi nato sledila tudi javna diskusija. Do sedaj sta se vršili dve taki predavanji, in sicer je predaval dne 12. decembra 1932 univ. prof. Spektorski o »Kodifikaciji ruskih zakonov pred 100 leti« (v restavraciji Slamič) in dne 11. januarja 1933 odvetnik dr. Tuma o »Javni in sodni upravi Beneške Slovenije do zavladanja Avstrije« (v restavraciji Zvezda). — Obe predavanji ste pokazali, da je stvar dobro zamišljena, zlasti ko se na ta način naše društvo afirmira tudi na zunaj. Treba je, da tudi naše društvo aktivno poseže v razpravljanje vseh perečih vprašanj — zlasti gospodarskih in socialno političnih — ki tarejo našo dobo. Za letošnjo sezono je napovedano še nekaj takih predavanj, ki bodo brez dvoma pritegnila še večji krog poslušalcev in zlasti debatantov. Razen tega so predavali v lanski zimski sezoni še: univ. prof. Maklecov o »Okviru in kriterijih očevalnih odredb« (11. II. 1932), univ. prof. dr. Dolenc o »Medsebojnem križanju različnih zakonov v našem kazenskem pravu«

(25. II. 1932), univ. prof. dr. Böhm o »Luju Brentanu« (3. III. 1932) sodnik dr. Bajič o »Kolektivni pogodbi po obrtnem zakonu« (9. III. 1932) in isti o »Delovnem pravu po novem obrtnem zakonu« (23. III. 1932), dalje univ. prof. dr. Škerlj o »Reformi v pravu družb z omejeno zavezo« (21. XII. 1932). V letošnji sezoni je glede predavanj nastala težkoča, ker dvorana v sodni palači popoldne ni zakurjena. Na našo prošnjo je dovolil rektor univerze g. dr. Slavič, da se vrše naša predavanja v zbornični dvorani na univerzi, za kar naj bo g. rektorju tudi s tega mesta izrečena naša najiskrenejša zahvala.

Če se še dotaknem matice našega društvenega življenja »Slovenskega Pravnika«, moram poudariti, da je naš časopis vseskozi obdržal svojo dosedanje znanstveno višino. V tem pogledu smo napravili celo še korak naprej: za daljše znanstvene razprave so se določile posebne priloge »Slovenskega Pravnika« in je do sedaj že izšla ena taka razprava, na drugi strani pa se je sklenilo, da se v okviru finančnih možnosti priobčuje več kasacijskih odločb, zlasti kazenske in civilne odločbe hkrati. Vse je seveda odvisno od denarnih sredstev, tako tudi razvoj našega glasila, ker sem uverjen, da potrebnih sodelavcev ne bo zmanjkalo. Pri tem naj omenim še, da kljub naši vsestranski pripravljenosti do oživetvorenja »Advokatskega vestnika« kot priloge »Slovenskega Pravnika« še do danes ni prišlo. Advokatska komora je sicer že takoj začetkom lanskega leta sporočila, da se namerava v najkrajšem času začeti z izdajanjem »Advokatskega vestnika«, vendar je stvar za enkrat iz neznanega vzroka zapala.

Odbor je imel v preteklem poslovnem letu 7 sej, na katerih so se reševali tekoči posli.

Na koncu svojega poročila želim samo, da bo tudi bodoči odbor uspešno deloval v prid pravni znanosti in praktičnim potrebam naših pravnikov, zlasti pa da bo delal na to, da se naše članstvo v velikim številu pomnoži.

Za tem poročilom tajnika, ki je bilo soglasno sprejeto, je podal blagajnik dr. Urbanč, ki je med poslovnim letom prevzel posle od dosedanjega blagajnika dr. Rutarja, sledeče poročilo:

Izdatki so znašali:

Članarina	Din 37.795.35
Prodaja knjig	» 2.737.25
Obresti pri Poštni hranilnici	» 259.17
Podpora ministrstva pravde	» 10.000.—
	Din 50.791.77

Izdatki so znašali:

Tiskarna	Din 39.028.—
Honorarji	» 19.628.—
Ekspedicija	» 1.404.80
Upravni stroški	» 8.612.38
Zveza duševnih delavcev v Sloveniji,	
članarina	» 600.—
	Din 69.273.18

Ta visoki primanjkljaj je deloma krit s saldrom iz l. 1931, deloma pa je izterjati še neporavnano članarino. Obenem predlaga blagajnik, da ostane društvena članarina v dosednji višini.

Poročilo blagajnika je bilo soglasno sprejeto.

Nato je poročal preglednik dr. Žirovnik, da je blagajniško stanje v redu in predlagal, da se podeli odboru absolutorij. Predlog je bil soglasno sprejet.

Pri volitvah je bil izvoljen soglasno ves dotedanji odbor s predsednikom dr. Dolencem na čelu.

S tem je bil dnevni red glavne skupščine izčrpan in se je predsednik dr. Dolenc v svojem, kakor tudi v imenu odbora zahvalil za izvolitev in za udeležbo.

Kronika društva »Pravnika«. Novi društveni odbor se je konstituiral kakor do sedaj: Predsednik dr. Metod Dolenc, podpredsednik dr. Rudolf Sajovic, tajnik dr. Hinko Lučovnik, blagajnik dr. Anton Urbanec, knjižničar dr. Boris Furlan. — V zadnjem času sta v društvu predavala: hon. univ. prof. dr. Ludvik Böhm o »Socijalističnih doktrinah in revizionizmu o priliki smrti Edvarda Bernsteina« (v restavraciji Zvezda dne 21. II. 1933), univ. prof. dr. Metod Dolenc o »Pregledu in praktičnem pomenu kaznivih dejanj iz ekonomske sfere« (Zvezda: dne 8. III. 1. 1933), namestnik višjega državnega tožilca dr. A. Munda o »Kazensko-pravnih vprašanjih v jugoslovanskem amnestijskem pravu« (v pravosodni palači dne 15. II. 1933). — Društvo sodeluje po treh zastopnikih tudi v oživiljenem vseučiliškem odseku.

Osebnosti: Za sodnika sreskega sodišča v Konjicah je postavljen Logar Franc. Premeščeni so sodniki: Petrič Maks v Trebnje, Pleiweis Karel v Kranjsko goro, dr. Benedik Valentin v Kranj in Pfeifer Josip na Brdo. — Za pristave banske uprave so postavljeni Modrijan Boris (Maribor, levi breg), Bizjak Andrej (Radovljica), dr. Senkovič Milan (Ljubljana). — Pri dravski finančni direkciji so postavljeni za višje sekretarje dr. Podobnik Aleksander, Mahkovec Franc in Predikaka Ivan, za sekretarja dr. Hadžiomani Ibrahim. Za višjega sekretarja državnega pravobranilstva v Ljubljani je postavljen dr. Kavec Ivan. — Odvetniško pisarno je otvoril dr. Sluga Jurij v Ptuj, preselila sta se odvetnika dr. Vadenal Ludvik v Tržič in dr. Jančigo v Ribnico. — Umrli so dvorni svetnik v pok. Kresse Franc in odvetnika dr. Božič Anton ter dr. Lemež Urban.

Prvi shod pravnikov slovanskih držav. V zadnji številki smo priobčili pregled znanstvenih referatov na shodu, sedaj pa je določen tudi že natančni program shoda. Shod se bo vršil v dneh od 8. do 11. septembra 1933 po sledečem dnevnem redu: Dne 8. septembra (petek): Ob 9.: Kongres pravniške mladine in odkritje spominske plošče Svetožaru Hurbanu Vajanskemu na pravniški fakulteti univerze Komenskega. Ob 15.: Kongres posameznih prav. strok in Zedinjenja slovanskih žen. Ob 19.: Svečana predstava Prodane neveste (gostuje ga. E. Bandrowska-Turska iz Varšave, ga. M. Griff-Pospisilova iz Zagreba, g. P. Rajčev iz Sofije in g. D. Petrovič iz Beograda). — Dne 9. septembra (sobota): Ob 9.: Otvoritev I. S. P. S. D. v slov. Nar. gledališču. Ob 15.: Zasedanje strokovnih sekcij. Ob 20.: Drugi »Večer slovanske vzajemnosti« v Reduti z umetniškim in društvenim programom. Dne 10. septembra (nedelja): Ob 9.: Zborovanje sekcij. Ob 15.: Zaključitev kongresa v Nar. gledališču. Ob 17.: »Vinska trgatev« mesta Bratislave v Sokolovni. — Dne 11. septembra (ponedeljek): Skupni izlet po prijavah.